

Posudek vedoucí diplomové práce

Bc. Adéla Brodňanská, *Obraz první republiky v učebnicích dějepisu 2. poloviny 20. století*, Praha 2018, 253 stran.

Vedoucí práce: PhDr. Hana Havlůjová, Ph.D.

Hodnotící kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	x			
Metody využitě autorkou jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	x			
Autorka se opírá o relevantní prameny a literaturu .	x			
Struktura práce je vyvážená a logická.	x			
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .	x			
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .		x		
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .	x			
Autorka správně cituje .	x			
Autorka nic podstatného neopomenula (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	x			
Autorka pravidelně konzultovala s vedoucí práce	x			

Celkové hodnocení (slovně)

Diplomová práce Adély Brodňanské představuje bohatě podloženou historicko-didaktickou sondu do učebnic dějepisu, jež byly vydávány pro potřeby výuky na českých základních a středních školách v letech 1948 – 2004. Autorka podrobuje množství přehlédnutých textů detailnímu rozboru, jehož cílem bylo zmapovat a popsat obraz první Československé republiky, který byl prostřednictvím školních učebnic ve sledovaném období zpřítomňován ve veřejném prostoru.

V úvodních kapitolách práce Adéla Brodňanská nejprve nastiňuje širší rámec analýzy. Zabývá se vývojem školské struktury a souvisejících kurikulárních dokumentů, jež definovaly cíle dobové vzdělávací politiky, podobu a obsah učebnic. Dále pak stručně naznačuje vývoj historiografické produkce, v níž se odrážely nejen politické, ale také metodologické změny, které utvářely odborná východiska a interpretace československých meziválečných dějin. Hlavní prostor práce však autorka věnuje oborově didaktickému výzkumu učebnic.

Na rozdíl od tradičních pedagogických výzkumů učebnic není pozornost Adély Brodňanské zaměřena na posuzování, zda a jak vybrané učebnice naplňovaly svou didaktickou funkci z hlediska užitých strukturních komponentů. Předmětem analýzy jsou především vzdělávací obsah učebnic a proměny jeho interpretace vztahené k historickému kontextu konkrétních publikací. Analýza jednotlivých učebnic z hlediska výskytu a výkladu deseti klíčových historických pojmů (např. československá demokracie, Tomáš G. Masaryk, pozemková reforma, fenomén Baťa, Mnichovská dohoda) pak přispívá k detailnímu poznání, jakým způsobem přispívaly učebnice na úrovni textu, popřípadě jeho ilustrací, k evokaci i regulaci sdílených představ o historických skutečnostech a mohly tak ovlivňovat vytváření obrazu první republiky u svých recipientů.

V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že analýza učebnic, kterou Adéla Brodňanská předkládá ve své diplomové práci, nesleduje pouze obecný odraz politického vývoje, který se projevil v proměnách struktury školství a jeho nástrojů, kterými učebnice vždy byly, ale přispívá ke skutečně detailnímu popisu proměn historického výkladu o meziválečném Československu. Vychází tak například najevo, že politické uvolnění šedesátých let 20. století, které se projevilo v odborné produkci, nemělo na kodifikované školní výklady žádný vliv. Utužení normalizačních poměrů se naopak promítlo do pasivní role „lidu“, jakožto jednoho z hlavních historických aktérů, s nímž se žáci v učebních textech setkávali od let padesátých. Tehdy ovšem v aktivní úloze. Navzdory pluralitě metodologických přístupů, které začaly obohacovat českou historiografii po roce 1989, zůstávaly ještě na počátku 21. století příběhy prvorepublikových žen a dětí v učebnicích dějepisu na okraji zájmu.

Hlavní přínos diplomové práce Adély Brodňanské však spočívá podle mého soudu především v systematickém utřídění a pečlivém rozboru objemného materiálu, díky kterým autorka v poslední kapitole dospívá nejen k uvedeným závěrům, ale vytváří rovněž předpoklady pro další tázání a výzkum. Jako první se nabízí konfrontovat dobově podmíněné obrazy první republiky konstruované v učebnicích dějepisu s dalšími reprezentacemi, například v audiovizuální tvorbě či vzpomínkách pamětníků. Zajímavé by bylo jistě sledovat také proměny recipientské praxe, ať už z hlediska šesti sledovaných období či stupně školy. Nezbývá proto než doufat, že se Adéla Brodňanská rozhodne závěry své dosavadní práce nejen publikovat, ale zpracovaný materiál také využít pro svou další badatelskou činnost.

Diplomovou práci Adély Brodňanské **doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 27. srpna 2018

Datum

Podpis vedoucí práce